

Správa z aktivity

Názov aktivity:	AKIS in action – Modernization of agriculture (online event)
Termín realizácie:	05.06.2024; 10:00 – 11:30
Miesto realizácie:	online, platforma Zoom
Cieľ aktivity:	prehľad o aktivitách modernAKIS, získanie informácií ohľadne AKIS
Účastníci za IZPI:	Ing. Mária Šášiková, PhD.
Prílohy:	Pozvánka, fotodokumentácia
Priebeh:	Podujatie otvorila Alexandra Nutz z Rakúskej poľnohospodárskej komory, ktorá upozornila na technické záležitosti online prenosu.

Simona Cristiano z CREA predstavila program podujatia a zároveň urobila pre prítomných zúčastnených (*pozn. podujatia sa zúčastnilo niečo cez 100 online sledujúcich*) hutný prehľad aktivít projektu modernAKIS. Spomenula tiež blížiacu sa jesennú General Assembly projektu modernAKIS (*pozn. uskutoční sa indikatívne v 2 dni v týždni 11. – 15.11.2024*) určené pre AKIS koordinačné orgány v jednotlivých krajinách.

Zo slovenských účastníkov sa online podujatia okrem zástupcu IZPI zúčastnila za riadiaci orgán p. Iveta Marková (Sekcia 900 MPRV SR), toho času zodpovedná za implementáciu projektu modernAKIS na Slovensku. Na online podujatí boli predstavené jednotlivé pracovné balíčky projektu a želané výstupy projektu. Simona Cristiano ďalej vo svojom vstupe spomenula, že všetci sme tvorcovia zmien.

Kľúčovými prednáškami podujatia však boli 2 prednášky od odborníkov z OECD (Urszula Ziebinska, Jesús Anton), ktorí predstavili prieniky strategických dokumentov OECD pre oblasť inovácií v poľnohospodárstve a AKIS-u.

Jesús Antón spomenul, čo je to OECD a kde všade sa angažuje. Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj (OECD) je medzinárodnou organizáciou, ktorá má za úlohu spájať jednotlivé národné vlády a spolupracovať na hľadaní riešení pre kľúčové výzvy, stanovovať spoločné štandardy, zdieľať znalosti a identifikovať príklady praxe pre lepšie verejné politiky. Spomínal tiež proces revízie EÚ politik z strany OECD, ktorých výsledky boli predstavené v rámci tohto online eventu. Spomenul tiež strategické dokumenty, ktoré spracúva OECD v oblasti inovácií v poľnohospodárstve a ako súvisia s budovaním AKIS (*napr. dokument Policies for the Future of Farming and the Food in the European Union*). Inovácia je podľa neho kľúčovým elementom k produktivite a udržateľnosti. Čo sa týka výkonnosti politik v oblasti poľnohospodárstva, spomenul, že výkonnosť pri niektorých parametroch klesá, inde stagnuje (*napr. zachovanie biodiverzity*), inde mierne stúpa (*výživové hodnoty potravín*), čiže je zmiešaná. SPP má podľa neho pozitívne reformy, ale podpora inovácií je podľa neho nedostatočná. Dôležitým parametrom na správne rozhodovanie sa podľa neho je **dostupnosť dát a následná analýza dát**, do ktorej bude musieť Európska únia určite do budúcnosti investovať aj vzhľadom na AKIS.

Urszula Ziebinska vo svojom vstupe (*„Politiky pre budúcnosť farmárčenia a potravinárstva v EÚ – so zameraním na inovácie“*) spomenula niektoré z poľnohospodárskych štatistík, ktoré OECD sleduje. Spomenula, že kľúčovým faktorom zmien v poľnohospodárstve bola podľa nej vojna na Ukrajine a pandémia koronavírusu. Inovačné a výskumné politiky sú podľa nej transformátorom zmeny. Spomenula tiež pochybnosť, ako sú reálne stratégie na úrovni EÚ implementované v jednotlivých členských krajinách. Taktiež sa dotkla problematiky obmedzených zdrojov pre AKIS, nakoľko veľkú časť zo zdrojov SPP stále zaberajú priame platby. Inovácie, znalosti a vzdelávanie sú v zdrojoch financovania ďaleko za zdrojmi určenými na priame subvencovanie. To je podľa nej v rozpore s cieľmi EÚ, kedy EÚ deklaruje vo svojich strategických dokumentoch dôležitosť inovácií. Zdôraznila, že na úrovni EÚ funguje pomerne silná sieť aktérov AKIS s rôznymi úlohami a menovala týchto aktérov – napr.

jednotlivé DG's, CAP Networks, EUFRAS, SCAR AKIS, EIP-AGRI, Európska komisia (JRC), EIT Food, EIT Climate, CELCAA, ENTER, CEDEFOP, Copa, Cogeca... a ďalších dôležitých hráčov. Dôležitá v rozvoji inovácií je podľa nej úloha EIP operačných skupín. Dotkla sa tiež problémov európskeho agrosektora, menovala najmä: nesúlad medzi požadovaným vzdelaním v agrosektore a reálnym vzdelaním (buď majú účastníci v agrosektore nižšie alebo vyššie požadované vzdelávanie na danú pozíciu). V tejto súvislosti je podľa nej mimoriadne potrebné pozrieť sa na aktuálnu skladbu dôležitých **zručností v agrosektore. Ako príklad menovala digitálne zručnosti, ktoré sú nedostatočné – napr. u farmárov. Ďalšími nedostatočnými zručnosťami sú podnikateľské zručnosti, environmentálny manažment, manažment farmy, marketing, účtovné zručnosti.** V tejto súvislosti sa dotkla aj poradenstva, ktoré podľa nej nereflektuje aktuálne potreby. Digitalizácia by podľa nej otvorila aj možnosti zlepšenia poskytovania poradenských služieb.

Keďže pôsobí v rámci OECD ako odborníčka na dáta, menovala **15 odporúčaní OECD, ktoré OECD určilo pre zlepšenie inovácií v agrosektore.** 15 odporúčaní je v strategickom dokumente OECD ďalej rozdelených na 41 separátnych akcií.

4 základné oblasti, kde je nutná zmena v politikách EÚ sú: **1. spôsob financovania poľnohospodárstva, 2. AKIS, 3. prispôsobenie sa zručnostiam, ktoré sú potrebné a 4. potreba evidencie a dát.** OECD ich odporúča implementovať ešte buď v tejto, alebo v budúcej Spoločnej poľnohospodárskej politike. Dôležitým faktorom je pre ňu nehľadiť len na finančnú výkonnosť, ale brať v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky aj environmentálne aspekty farmy, ako dôležitý ukazovateľ.

Pre oblasť inovácií ide najmä o tieto dôležité body:

1. **Postaviť inovácie do centra SPP**
2. **Inovačné snahy zamerať na udržateľnosť.**
3. **Nanovo definovať a podporovať zlepšovanie kľúčových chýbajúcich znalostí.**

V smere postaviť inovácie do centra SPP, OECD odporúča najmä spracovať členským štátom **Stratégiu inovácií pre oblasť agrosektora, pretransformovať túto stratégiu do dlhodobého programu podpory inovácií a systematicky hodnotiť výkonnosť EIP operačných skupín.**

Pre oblasť inovačných snáh v oblasti udržateľnosti sa zamerať na integráciu farmárov do AKIS, napr. prostredníctvom ich úlohy v rámci identifikácie environmentálnych výziev a spolu-tvorbe ich riešení. Taktiež vychovávať farmárov v oblasti edukácie o dôležitosti inovácií pre ich budúce podnikanie.

Čo sa týka budovania nových zručností, odporúča sa zlepšiť odhad zručností, ktoré budú v sektore reálne potrebné do budúcnosti. Zlepšiť poradenský systém extra v oblasti poradenstva vzhľadom na udržateľnosť, zabezpečiť zmysluplný systém celoživotného vzdelávania pre farmárov.

Urszula Ziebinska sa dotkla tiež dôležitosti dát, na ktorých by mali byť primárne postavené strategické rozhodnutia. **Ako dôležité slabé stránky AKIS naprieč EÚ globálne vidí: digitalizáciu, slabú dostupnosť dát, slabú dostupnosť inovačných podporných služieb.** AKIS je kľúčový pre tranzíciu na udržateľné poľnohospodárstvo.

Koncom vstupu mali účastníci podujatia možnosť klásť formou čtu prednášajúcim otázky. Na tieto otázky prevažne odpovedala Ursula Ziebinska. Záverom skonštatovala, že je potrebné urobiť z inovácie to, čo je pre poľnohospodárov dôležitým a atraktívnym. AKIS je podľa nej tiež potrebné riešiť v každej krajine individuálne, s ohľadom na miestne špecifiká a veľkosť krajiny.

Záver aktivity: Online eventov organizovaných v rámci modernAKIS sa zúčastňujeme z hľadiska získania prehľadu o aktivitách projektu modernAKIS. Online podujatie opätovne upozornilo na dôležitosť inovácií v poľnohospodárstve. Bolo konštatované, že veľkú väčšinu finančných zdrojov v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky naďalej pohlťia priame platby. Časť prostriedkov určených

na vzdelávanie, inovácie a AKIS ako taký, je pomerne nízka, napriek tomu, že EÚ deklaruje dôležitosť inovácií a znalostí. Podľa prednášajúcich je potrebné aj do poľnohospodárstva priniesť viac kreativity a inovácií. Bola tiež konštatovaná zložitosť a komplexnosť zberu dát v poľnohospodárstve. Inovácie, napriek tomu, že sú podporované prostredníctvom programu Horizont Európa, nie sú dostatočne podporené v poľnohospodárskej praxi, absentuje oblasť podpory dostupnosti a vyhodnocovania dát a digitalizácie. Bez toho nemožno robiť kvalifikované rozhodovanie v rámci SPP.

Ďalšími online eventami, ktoré sa uskutočnia v rámci série online vzdelávania projektu modernAKIS by mali byť: **online event venovaný digitalizácii a 4 jesenné podujatia zamerané na prispôsobovanie sa klimatickým zmenám.**

Vypracoval: Ing. Mária Šášiková, PhD.

dňa: 5.6.2024

Schválil: Mgr. Vladimíra Gudábová

dňa: 7.6.2024

